

- खुल्ला स्थानमा दिसापिसाब नगरौं ।
 - शौचालयमा मात्र दिसापिसाब गरौं ।
 - दिसापिसाब गरिसकेपछि साबुनपानीले मिचिमिची हात धोऔं ।
 - हल्केला पछाडि, औंलाको बीच, नडलगायत हातका सबै भागमा कम्तिमा २० सेकेण्डसम्म राम्रोसँग साबुन लगाएर सफा पानीले हात धोऔं ।
 - सफा कपडा वा तौलियाले हात पुछौं ।
- जीवाणुलगायतको संक्रमणबाट आफू पनि बचाउँ, अरुलाई पनि बचाऔं ।

मुख्यमन्त्री गिरीले गरे पदभार ग्रहण

मन्त्रालय संख्या घटाउने प्रवक्तामा आचार्य

गौतमबुद्ध सन्देश

भालुवाङ, २८ पुस ।

लुम्बिनी प्रदेश सरकारले नेहाँ नाराका साथ आफ्नो कार्यारम्भ गरेको छ । प्रदेश मन्त्रिपरिषदको आज बसेको बैठकले प्रदेश सरकारको मुल नारा समृद्ध लुम्बिनी आत्मनिर्भर प्रदेश तय गर्दै आजबाट कार्यारम्भ गरेको हो ।

मुख्यमन्त्री लिला गिरीको अध्यक्षतामा बसेको मन्त्रिपरिषदको बैठकले जनताको बृहत्तर हितमा सरकारको सम्पूर्ण ध्यान केन्द्रित

गर्ने निर्णय गरेको नवनिर्वात सरकारका प्रवक्ता चेतनारायण आचार्यले बताए । उनले बैठकले आर्थिक असमानता कम गर्दै सामाजिक न्यायको प्रवर्द्धन गर्न आर्थिक अनुशासन, सदाचार एवं भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने निर्ण भएको पनि जानकारी दिए । आचार्यका अनुसार बैठकले भ्रष्टाचार मुक्त चुस्त र नतिजानमूलक प्रशासनिक व्यवस्थापन मार्फत प्रदेशमा सुशासन प्रवर्द्धन, शान्ति सु-व्यवस्था, विकास र समृद्धि प्राप्तीमा कटिबद्ध रही सोही अनुसार आवश्यक कार्यहरु अधि बढाउने

निर्णय गरेको छ । संघीय शासन प्रणालीको मर्म अनुसार प्रदेशबाट प्रवाह गर्नुपर्ने सेवा र सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरुमा सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्त अवलम्बन गरी कानूनी शासनको प्रत्याभूति गर्ने समेत बैठकले निर्णय गरेको छ । प्रदेश सरकारको प्रवक्तामा बिना विभागीय मन्त्री चेतनारायण आचार्यलाई तोक्ने निर्णय गर्दै मन्त्रिपरिषदको बैठकले १३ वटा मन्त्रालयलाई घटाएर १२ वटा बनाएको छ ।

अव लुम्बिनी प्रदेशमा मुख्यमन्त्री

तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, आन्तरिक मामिला, कानुन तथा सञ्चार मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय, ग्रामिण, शहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय, स्वास्थ्य तथा मन्त्रालय, सामाजिक विकास मन्त्रालय, उद्योग, पर्यटन तथा संस्कृती मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय र श्रम, यातायात तथा भूमि व्यवस्था मन्त्रालय रहने छन् ।

आर्थिक समस्या समाधानका लागि सामूहिक पहल जरुरी : अर्थमन्त्री पौडेल

गौतमबुद्ध सन्देश

काठमाडौं, २८ पुस ।

उपप्रधान तथा अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलले अर्थतन्त्रमा विश्वव्यापी रुपमा देखा परेको समस्या समाधान गर्न सामूहिक पहल जरुरी रहेको बताएकका छन् । भ्वाइस अफ साउथ समिट अन्तर्गत अर्थमन्त्रीहरुको सत्रलाई भर्चुअल माध्यमबाट सम्बोधन गर्दै उपप्रधान तथा अर्थमन्त्री पौडेलले कोभिड-१९ को महामारीपछि विश्वव्यापी रुपमा आर्थिक मन्दीको संकेत देखिराखेको र त्यससँग जुध्न सामूहिक पहल गर्ने यो उपयुक्त समय भएको बताए ।

मानव विकास र आर्थिक वृद्धि सँगसँगै हुने उल्लेख गर्दै उनले भने, 'नेपाल सन् २०२६ सम्ममा अल्पविकसित मुलुकबाट स्तरोन्नति हुने बाटोमा छ । हामी समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको एजेण्डालाई अगाडि बढाउन केन्द्रित छौं ।'

आर्थिक रुपान्तरणका लागि नेपालले

पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा र सामाजिक सुरक्षा जस्ता क्षेत्रहरुलाई प्राथमिकता दिएको र दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्न सन् २०१६ देखि २०३० सम्मको अवधिमा वार्षिक रु. ५८५ अर्ब वित्तीय अभाव भएको उनको भनाइ छ ।

'सन् २०१९ लाई आधार वर्ष मान्दा यो कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको १२.८ प्रतिशत हुन्छ । यो कोभिड-१९ महामारी पूर्वको अनुमान भएकोले हाल यो वित्तीय अभाव बढ्न सक्छ, उपप्रधान तथा अर्थमन्त्रीले भन्ने- 'वित्तीय अभावलाई सम्बोधन गर्न हामीले उपयोगी उपकरणका रुपमा वित्तीय स्रोतका विभिन्न स्वरुपको समिश्रण गर्नुपर्दछ ।'

नेपालले द्विपक्षीय र बहुपक्षीय विकास साझेदारहरूसँग सहयोगात्मक सम्बन्ध राखेको उल्लेख गर्दै उनले नेपालका विकास योजना र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न पुर्याएको सहयोगप्रति आभार व्यक्त गरे । नेपाल विकास वित्तका

» बाँकी पृष्ठ ८ मा...

रिडीमा भेटियो १६५ वर्ष पुरानो शिलालेख

गौतमबुद्ध सन्देश

गुल्मी, २८ पुस ।

रिडी बजारको शोभा भगवती मन्दिर परिसरमा पुरानो अतिथि भवन भत्काउने क्रममा भेटिएको शिला लेख आज भन्दा १६२ वर्ष अघिको रहेको तथ्य फेला परेको छ ।

बिक्रम संवत् १९१७ मा तत्कालिन नेपाल उपत्यका हालको भक्तपुर भादगाँउ चासुखेलबाट मन मलेपति (नेवार समुदायका ब्यक्ति) ले चार जना छोराहरु सहित रिडी आई अहिलेको भगवती टोल जसलाई त्यतीबेला अमराइ टोल भनिन्थ्यो पित्रीहरुको स्मरणमा ढुङाको चौपारि बनाइ छाडेको शिलामा उल्लेख छ ।

हालको अमराइ टोललाई त्यो बेलामा अमरापुरी टोल भनि उल्लेखित छ । यो ढुङाको चौपारि त्यहि हुन सक्छ जुन केहि वर्ष अघिसम्म पनि अस्तित्वमा रहेको थियो । पछि रुरु प्राथमिक बिद्यालयले बाटो बनाउनका लागि भत्काइएको थियो । शिलामा उल्लेखित तथ्य : नेपाली सम्वत ९८० शाके सम्वत् १७८२, सम्वत् १९१७ साल जेष्ठमासे शुक्लपक्षे (षष्ठ्या)यां तिथौ: रविवासरे सौरमाने दि(वसे) कृतिका

१९८० मघा नक्षत्रे नेपालस् पश्चिमतर्फ रिडी धामे कृष्णगंधाकि निकटे: श्रीत्र्यक्षिकेश चरणे: गुल्मी देसे: अमरापुरि नगरे नेपाल भातगाउ चासुषेल टोल बस्नि मानवगोत्र मलपति (म)न सेपुत्र भाजुराम सेपुत्र भाजुनारान सेपुत्र भिमनारां कनिष्ठ पुत्र सिद्धिनारां स्मेत लगाइ ढुंगाका चौपारि बनाई कीर्ति राषि पल्लोगपित्रापिता उद्धार निमीता यो शिलापत्र गरि स्थापना गर्‍याको हो । शुभम । राम ॥

माथि उल्लेखित शिला लेखलाई

वासु बन्धुले सरल र बुझिने भाषामा उत्था गरि थप तथ्यहरु उपलब्ध गराएका हुन । रुरुक्षेत्रमा रहेका अनेकौं मठ मन्दिरहरुमा शिलालेखहरु अध्यावाधि छँदैछन् तर ती शिलालेखको खोजिनिर्ति गर्दै इतिहास संरक्षण आवश्यकता रहेको रिडीबजारका युवा सुन्दर कसजुले भने । उनका अनुसार रुरुधामको धार्मिक साँस्कृतिक र ऐतिहासिकता जोगाउन यथाशिघ्र यो क्षेत्रमा धार्मिक र पौराणिक सँग्राहलय आवश्यक रहेको उनको जोड छ । त्यसो

त रुरुक्षेत्र बृहत्तर विकास आयोजनामा सँग्राहलय बनाउने योजना समेटिएको रुरुक्षेत्र गाउँपालिका वडा न १ का वडाध्यक्ष नवराज विकले भने । पछिल्लो समय रुरुधाममा आकर्षण बढेको छ तिनमुखे पुलसँगै यो क्षेत्रका मठमन्दिरको प्रचारप्रसारका कारण यहाँ आउने धार्मिक पर्यटक मात्रै होईन आन्तरिक र वाह्य पर्यटकको सँख्या बढ्दै गर्दा रुरुधामको सौन्दर्य करण र साँस्कृतिकको भलकले पर्यटक तान्न सबैका ध्यान जान जरुरी छ ।

हार्दिक बधाई तथा शुभकामना

राजेश महोत्रा
pk-dxf;lrjराम प्रसाद पोखेल
sJbbp ;b:o

xJfn Joj;fol dxf;3 gkfnsf]xfn};Dkg rfyf]/fli6x
dxfllwjZgaf6 xfdj]zeJ55; ;yf xJfn tyf /J67D6 Joj;fol ;#7g,
?kbbJLsf dxf;lrj >L /fhZ dxfJfhO"sJbJo pk-dxf;lrjdf tyf
jI/i7 pkfWOLF >L /fd kfJb kfJfhHo"sJbJo ;b:odf ;j{Ddt
lgjffrt xgbPsJff xflb\$ awfO{1fkG ubJ;kin Pj-n;hJzLn
sfo\$fnstf]zesfdgf JoQn ub\$Jfj.

केशव कुंवर
महासचिवकेशवराज ज्ञवाली
अध्यक्ष

एवं

मदिरा त्यवसायी संघ भैरहवा, रुपन्देही परिवार

सम्पादकीय

स्थानीय संस्कृतिको संरक्षण

हाम्रो स्थानीय संस्कृति विश्वमै अनुपम रहेको छ । भेषभुषा, खानपान, चाडपर्व र रीतिरिवाजहरु अलौकिक छन् । हामीले मनाउने चाडपर्व, हामीले लगाउने बस्त्र आभुषण, हामीले खाने खाद्य पदार्थ र हामीले मान्ने संस्कृति विश्वका विकसित देशहरुका भन्दा पनि निकै अगाडि छन् । यिनै कला, संस्कृति, सभ्यता र चालचलनहरु देशलाई समृद्धशाली बनाउने माध्यम हुन् । विश्वकै उत्कृष्ट यी सभ्यता र संस्कृति बिर्सेर हामी आयातित सभ्यतामा रमाइरहेका छौं । देशलाई समृद्धशाली बनाउने माध्यमहरु ओभरलेमा परिरहेका छन् । सरकारको ध्यान स्थानीय कला, संस्कृति र सभ्यताको संरक्षणमा जान नसक्दा आयातित संस्कृतिको चपेटामा परेको छ । सांस्कृतिक अतिक्रमणको चपेटामा परेका छौं । नयाँ पुस्ताले लोक संस्कृति र सभ्यता बिर्सिने खतरा बढिरहेको छ । हाम्रा खानपान, रहनसहन, रीतिरिवाज र लोक संस्कृतिको संरक्षण गर्दै विश्वसामु चिनाउन सरकारी तहबाट नै पहलकदमी आवश्यक छ । यिनै माध्यमबाट पर्यटन क्षेत्रको विकास र समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ ।

विभिन्न जातजाति, भाषाभाषी र सभ्यता मान्नेहरुको साझा फुलबारी हो नेपाल । जसरी जातीय विविधता छ, त्यसैगरी भू वनोट, प्रकृति र सभ्यतामा पनि विविधता छ । विभिन्न जातजातिले मनाउने चाडपर्व, रीतिरिवाज, खानपान र संस्कृतिमा पनि विविधता छ । थारु जातिले मनाउने माघी वा अन्य पर्व होस् या नेवार, मगर, गुरुङ्ग, राई, लिम्बू वा अन्य जातजातिले मनाउने पर्व हुन् अथवा हिमाल, पहाड र तराईमा मनाइने चाडपर्वहरु, सबै हाम्रा सम्पदा हुन् । लुम्बिनी प्रदेशका निवर्तमान मन्त्रीले दाडमा थारु जातिको माघी महोत्सवको उद्घाटन गर्दै लोकल रक्सी र जाँडको ब्राण्डिङ्ग गर्ने निर्णय गरिएको जानकारी गराएका छन् । अहिले आफ्नै देशका गाउँघरमा उत्पादन हुने गुणस्तरीय जाँड, रक्सीलाई लोकल भनेर हेप्ने र आयातित मदिरामा रमाउने बानी नै परिसकेको छ । रैथाने खानाहरु ढिडो, गुदुक, बटुक जस्ता परिकार सर्वसाधारणका भान्सामा भन्दा पाँचतारे होटलहरुमा पाइनु यसैको संकेत हो । हिमाली र पहाडी भेगमा उत्पादन हुने टिमु, कोदो, उवा, जौ, स्याउ, सुन्तला, सीमसार क्षेत्रमा फल्ने स्थानीय प्रजातिका धान, जडिबुटीहरु र यसबाट उत्पादन हुने खाद्यपदार्थको पनि ब्राण्डिङ्ग गर्नुपर्छ । हाम्रा धर्म, संस्कृति, भेषभुषा र खानपान सबैको ब्राण्डिङ्ग गरेर पर्यटन क्षेत्रको विकास गर्न सरकारी पहलको आवश्यकता छ । मदिरा पारखीहरु कोदोको जाँड, रक्सी विदेशी उत्पादनभन्दा उत्कृष्ट रहेको बनाउने गरेका छन् । यसैलाई ब्राण्डिङ्ग गर्न सके आयात प्रतिस्थापन हुन्छ, पर्यटक रमाउँछन् र देश समृद्ध हुन्छ । खाँचो छ त केवल सरकारी प्रतिबद्धताको ।

सबैको पहुँचमा शिक्षा कहिलेसम्म ?

डा. देवीप्रसाद आचार्य

हाम्रो देशमा शिक्षाको सर्वसुलभ पहुँचको सन्दर्भमा मुख्यतः ३ वटा स्कूल अफ थट्स रहेको पाइन्छ ।

पहिलो: अझै पनि लगभग १० प्रतिशतको संख्यामा विद्यालय उमेर समूह ६ देखि १० वर्षका बालबालिका विद्यालय शिक्षाबाट वञ्चित रहेको सरकारी तथ्यांक छ । यति धेरै बालबालिकाहरु विद्यालय शिक्षामा वञ्चित हुन नहुने अधिकारवादीको कडा टिप्पणी छ ।

दोस्रो: हाम्रो देशको शिक्षा हुने खाने वर्गको मात्र पहुँचमा छ । राज्यले शिक्षामा व्यापारीकरण गरेको हुनाले अंग्रेजी माध्यममा पढाइले खाइ हुने विद्यालयमा सर्वसाधारणको पहुँचमा छैन । हुँदा खानेहरुले शिक्षा पाउन सकेका छैनन् भन्ने सामाजिक गुनासो छ । विद्यार्थी संघसंगठनहरुको कथन छ ।

तेस्रो: शिक्षाविद्हरु भन्छन्, सार्वजनिक विद्यालयमा समानस्तरको गुणस्तरीय शिक्षण सिकाइ हुन सकेन । सबैलाई समान शिक्षा प्रदान गर्नु राज्यको दायित्व हो । यसरी कुनै पनि एंगलबाट हेर्दा सबैको पहुँचमा सर्वसुलभ शिक्षाको पहुँच नभएको पुष्टि हुन्छ ।

त्यसो त सैद्धान्तिकरूपमा राज्यले शिक्षामा सबैको पहुँचका लागि धेरै पहल गरेको पाइन्छ । संयुक्त राष्ट्रसंघको सदस्य राष्ट्र भएको नाताले सन् १९९४ मा स्पेनको सालामाकामा सबैका लागि शिक्षा भन्ने एजेन्डामा छलफल गर्न आयोजना गरिएको विश्व सम्मेलनमा नेपाल सहभागी हुँदै शिक्षाको अवसरबाट वञ्चित भएका गरिब, बालश्रमिक, सडक बालबालिका, भाषिक कठिनाई भएका, भौगोलिक, सामाजिक र सांस्कृतिक कारणले पिछ्छिएका तथा फरक क्षमता भएका बालबालिकालाई शिक्षाको पहुँच गराउने प्रतिबद्धता जाहेर गर्‍यो । तत्पश्चात् सन् १९९६ मा जोर्डनको राजधानी अम्मानमा अन्तराष्ट्रिय परामर्श दातृमञ्चको बैठकमा सहभागी भई सबैका लागि शिक्षाको पहुँच उपलब्ध गराउन नेपालले पहल गर्ने प्रतिज्ञा दोहोर्‍यायो । यसैगरी सन् २००१ मा काठमाडौँमा दक्षिण एसियाली क्षेत्रका शिक्षा मन्त्रीको सम्मेलनमा शिक्षामा सबैको सहभागितालाई बढाउनुपर्ने, सबैलाई प्राथमिक शिक्षाको सुनिश्चिता गरिनुपर्नेमा नेपालको चर्को आवाज थियो ।

राज्य सहमतको भाषा बोल्ने, सहमति

जनाई टाउको हल्लाउने र दस्तावेजीकरण गर्नेमा पछि परेको छैन । नेपालको संविधान २०७२ ले शिक्षालाई नागरिकको मौलिक हकका रूपमा लिपिबद्ध गरेको छ । शिक्षा पाउनु सबैको अधिकार हो भन्ने कुरालाई राज्यले संविधान त मान्यता दिएको छ । हरेक वर्ष शैक्षिक सत्रको सुरुवातमा बालबालिकालाई भर्ना गर्ने अभियान पनि चलाउने गरेको छ । नीतिगतरूपमा शिक्षा नियमावलीमा संशोधन गरी सार्वजनिक शिक्षाको गुणस्तर उकास्ने र निजी शिक्षालयलाई नियन्त्रण गर्ने रणनीतिमा राज्य छ । परन्तु संविधान र नियमावलीमा लेखिएका कुराहरु लागू हुन सकेका छैनन् । राज्यले कथनी र करणीमा कहिल्यै पनि एकरूपता ल्याउन सकेको छैन । सरल भाषामा भन्नु पर्दा सरकारले कुरा गर्‍यो, गर्छु भन्यो । तर, काम गरेन भन्ने कुरा आजको यथार्थले पुष्टि गर्दछ ।

स्रोत हो । शिक्षाविद् म्याकेन्जीले शिक्षालाई मानिसको शक्तिको चेतना पूर्वक विकास र सुधार गर्ने साधन हो, भन्छन् । बेलायती समाजशास्त्री कार्ल म्यानहेमले शिक्षालाई सामाजिक साझा मूल्य, मान्यता, विकास एवं प्रजातन्त्रको स्थायित्वको साधन भने । फ्रान्सेली प्रसिद्ध समाजशास्त्री दुर्खिमले समाज शिक्षाबाट अलग र शिक्षा समाजबाट अलग हुन सक्दैन भन्छन् । विद्वान पेस्तालोजीले शिक्षा प्रगतिशील विकासको मुहान हो भने । शिक्षाविद् थोमसनको विचारमा शिक्षा व्यक्तिको बानी, व्यवहार, विचार र धारणाको स्थायीरूपमा परिवर्तन गर्ने साधन हो भन्ने छ । यसरी उल्लेखित विचारकको न्यारेटिभको चरमाले हेर्दा पनि हाम्रो देशको सन्दर्भमा सबैको पहुँचमा शिक्षा अनिवार्य सर्त हो ।

सबैलाई शिक्षाको सन्दर्भमा राज्यलागत सम्बन्धित निकायले शिक्षा

शिक्षा विकासको आधार स्तम्भ मात्र होइन, सामाजिक रूपान्तरणको पनि सशक्त माध्यम हो । विद्वान चार्ल्स रंगेलले शिक्षा मानिसको अज्ञानता र गरिबीसँग लड्ने माध्यम हो भनेका छन् । अज्ञानताकै कारण हाम्रो समाजमा गरिबी र विभिन्न प्रकारका रुढीवादी, अन्धविश्वास व्याप्त छ ।

कुनै पनि देशले समाज र सिंगो मुलुकको विकासका लागि शिक्षाका क्षेत्रमा दुरागामी दृष्टिकोणका साथ काम गर्न जरूरी हुन्छ । हाम्रो देशको सन्दर्भमा अझै पनि एकतिहाइ जनसंख्या निरक्षर छ । लाखौँको संख्यामा बालबालिका शिक्षाबाट वञ्चित छन् । राज्यले शिक्षामा दूलो लगानी गरेको छ । हरेक स्थानीय तहमा विद्यालयहरु स्थापना गरेको छ । शिक्षकको व्यवस्था गरेको छ । परन्तु न त शिक्षा सबैको पहुँच छ । न त गुणस्तरीय । शिक्षालयहरु लथालिङ्गको अवस्थामा छन् । शिक्षालाई समयसापेक्ष रूपमा गुणस्तरीय, तथा जीवनोपयोगी बनाउन राज्य पूर्णरूपमा असफल भएको अवस्था छ । शिक्षा औपचारिक, अनौपचारिक एवं नियमित प्रक्रियाबाट आर्जन हुन्छ । शिक्षा मानिसका विचारलाई सम्पादन, संशोधन, परिमार्जन एवं परिवर्तन गर्ने

क्षेत्रमा भएका समस्याको वर्णन गरेको सुनिन्छ । तर, समस्याहरु के के हुन् ? किन सिर्जना भएका छन् ? समाधानका उपाय के के हुन सक्छन् ? भन्ने विषयमा राज्य अनभिज्ञ देखिन्छ । लाखौँको संख्यामा विद्यालयबाहिर रहेका बालबालिका किन विद्यालय आउन सकेका छैनन् त ? अभिभावकले छोराछोरीहरुलाई किन विद्यालय पठाउन सकेका छैनन् ? कुन ठाउँ वा समुदाय विशेषका केटाकेटी विद्यालय जान सकेका छैनन् ? सामाजिक चेतनाको अभावका कारण हो कि ? आर्थिक अभावले हो कि ? सामाजिक चेतनाको अभाव हो ? अन्य प्रकृतिजन्य प्रकोप बाढी, पहिरो, भूकम्प, हुरी बतासलगायतका कारण पो हुन् कि ? अर्थात् अन्य कारणहरु छन् ? भन्ने विषयमा अनुसन्धान गरेको पाइँदैन । समस्यालाई केलाएको पाइँदैन । सैद्धान्तिक

वा कानुनिरूपमा समर्थन जनाउँदैमा समस्याको समाधान हुन सक्दैन । अर्थात् सबैको पहुँचमा शिक्षा सम्भव हुँदैन । यस्तै, भइरहेको छ ।

समाजमा गरिबी छ, अभावछ । पिछडापन छ, अन्धविश्वास, परम्परागत चिन्तन एवं अज्ञानता छ । उल्लेखित कारणहरुले विद्यालयमा आफ्ना छोराछोरीलाई नपठाउने गरेको पाइन्छ । विशेष गरेर घरबारविहीन सुकुम्बासी, पूर्वकमैया कमलरी, पूर्वहालिया, लोपउन्मुख जातिका परिवार, मुसहर, राउटे, चेपाङ, पासी, चमार, डोम, बादी, माफी, कुम्हन्डा, गन्दर्भलगायतका पिछडावर्गका बालबालिकाहरु संख्यात्मकरूपमा विद्यालय शिक्षाबाट वञ्चित भएको तथ्यांक छ । त्यसो त माथि उल्लेखित सम्प्रदायबाहेक अन्य समुदायका बाबालिकाहरु पनि विद्यालय आएका छैनन् । भोको पेट र नांगो शरीर भएका रोग, शोक र आर्थिक भ्रमेलामा पिल्सिएका परिवारले आफ्ना छोराछोरीलाई कसरी विद्यालय भर्ना गर्न सक्दछन् ? सक्दैनन् । त्यसैले राज्यले सबैका लागि शिक्षा प्रदान गर्नका लागि गरिबीको रेखामुनि जित्न बाध्य घर, परिवार र समुदायमा उनीहरुको आर्थिक अवस्था उकास्ने अवसरहरु सिर्जना गर्नुपर्छ । अज्ञानताको पर्दालाई हटाउन सामाजिक जागरणमा काम गर्नुपर्छ । यसो गर्न सकेमा सबैका लागि शिक्षाको प्रबन्धमा सकारात्मक सुधार आउन सक्दछ ।

शिक्षा विकासको आधार स्तम्भ मात्र होइन, सामाजिक रूपान्तरणको पनि सशक्त माध्यम हो । विद्वान चार्ल्स रंगेलले शिक्षा मानिसको अज्ञानता र गरिबीसँग लड्ने माध्यम हो भनेका छन् । अज्ञानताकै कारण हाम्रो समाजमा गरिबी र विभिन्न प्रकारका रुढीवादी, अन्धविश्वास व्याप्त छ । धामी, बोक्सी, छाउपडी, घुम्टो, देवकी प्रथा जस्ता सामाजिक चलनबाट समाज ग्रस्त छ । समुदायलाई अन्धविश्वास, रुढीवादी परम्परागत जीवनशैलीका कारण पनि धेरै बालबालिकालाई विद्यालय नपठाउने गरिको पाइन्छ । यस दृष्टिकोणबाट समाजलाई नियाल्दा सबैलाई शिक्षा अनिवार्य ठानिन्छ । अन्त्यमा शिक्षाबिना व्यक्ति, समाज र सिंगो मुलुक अधुरो हुन्छ । अपुरो हुन्छ । आज पनि समाजमा लाखौँको संख्यामा फरक क्षमता भएका बालबालिका शिक्षाबाट वञ्चित छन् देशका जेलहरुमा कैदी जीवन बिताउन बाध्य भएका अभिभावकका बालबालिकाहरु हजारौँको संख्यामा अलपत्र अवस्थामा छन् । ती बालबालिकाको आवाज बोलिदिने, सुनिदिने र सहयोग गरिदिने जिम्मेवार संस्था राज्य हो । सबैलाई शिक्षाको पहुँचको कुरा गर्दा उल्लेखित क्षेत्रका बालबालिकालाई शिक्षाको अवसर पुराउनु राज्यको दायित्व हुन आउँछ । यसर्थ, माथि उल्लेखित वर्ग, क्षेत्र, आस्था, परम्परा वा बाध्यतामा रहेका बालबालिकामा शिक्षाको पहुँच कहिलेसम्म होला ?

071-571918
9862254271 (Laxman Bashyal)
9867224557 (Kul Thapa)

Palpali HOTEL DALIYA
A/c Room / Lodging & Fooding

Bhairahawa-8, Airport Road, Nepal Email: hotelomtara2021@gmail.com

■ Home Delivery Service ■ Food Available
■ A/C Room ■ Attach Bathroom
■ Back up Light System ■ Free Wifi

■ Delux Bus
■ Bus Ticket
■ Air Ticket

आगन
RESTAURANT AND THAKALI GHAR

Kailash Path, Bhairahawa
Rupandehi, Nepal

071590474 / 9849497399

aaganrestaurantthakali@gmail.com

www.aaganrestaurant.com.np

Liberty Restro & थकाली भान्सा घर

l:4fy6u/-*, nDagL/fB, eXjif
-Sif lJsf; a3 dghs}

9819496577, 9816418892 (Bhairav Thapa)

ज्योती नास्ता तथा फलफुल पसल

cFfj;ltof-@, k8\ /L -kg ky_ ?kGbX_L

प्रो. तिरेंद्र गुप्ता

9817596296
9817436690

xfdLsxfrFfj 8jne/Lsfj;ljwf klg 5 .

प्रो. नारायणप्रसाद अधिकारी

९८८७९९३३३२
९८८६८२३०६७

लालीगुराँस होटल एण्ड गेष्ट हाउस
ओमसतिया-२, अञ्चलपुर, भैरहवा, रुपन्देही

xfdlSxfrFj:ys/ gf:tf, vfgf ;fy}cf/fdbfol af; P=:L- ?d, ggPl; ?d, Sof6l/E ;fy}uf18 l/hj}fjklg ;ljwf 5 .

मोला प्रसाद यादव
प्रोप्राइटर

रेशमा आयल स्टोर्स
gkfn cfon lguds}clws} laqnf

cFfj;ltof-@, k8\ /L, ?kGbX_L

kFfj g+}&!-S@!)**^
dfj (*\$&)*#*&^

E-mail: resmaoilstores@gmail.com

प्रो. तिरेंद्र

R.N. होम फर्निचर

k8\ /L, ?kGbX_L
-k8\ /L buf{dlGb/ k5f8L
9867418636
9814427575
9821549300

xfdlSxfrFfjlgf / ; DaGwL ;DkOf{sfo{ul/G5 .

श्री जय माँ दुर्गा इन्जिनियरिङ्ग गिल तथा स्टील आलमूनियम उद्योग

cFfj;ltof-@, k8\ /L, ?kGbX_L

9867118511
9844711301

प्रो. भेषराज यादव

oxfFfuH ;6/, Rofgn uB kLj;L uB, 6<
kLj; ; /jn 636/ 6kx? nufotsf luh ; DaGwL
;DkOf{sfof? l8hf0g cg;/f/ tof/ ul/G5 .

सियारीको १२ औं गाउँसभा आज

भैरहवा, २८ पुस । (गौबुस) रूपन्देहीको सियारी गाउँपालिकाको १२ औं गाउँसभा शुक्रवार (आज) हुने भएको छ । गाउँपालिका अध्यक्ष थानेश्वर धिमिरेले शुक्रबार दिउँसो १ बजेका लागि गाउँसभा आन्वहान गरेका हुन् । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १९ (२) अनुसार अध्यक्ष धिमिरेले गाउँसभा बैठकको आन्वहान गरेका हुन् ।

गाउँसभा बैठकमा हालसम्मको समिक्षा र आगामी कार्यदिशाबारे छलफल तथा विभिन्न विधेयक पारित सम्बन्धी छलफल गरिने गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रोमनाथ न्यौपानेले बताए । बैठकले गाउँ प्रहरी ऐन संशोसन सम्बन्धी र विविध विषयमाथि छलफल गरिने न्यौपानेले जानकारी दिए ।

बसले ठक्कर दिँदा वृद्धाको मृत्यु

पाल्पा २८ पुस । (गौबुस) पाल्पामा बसले ठक्कर दिँदा बिहीवार एकजनाको मृत्यु भएको छ । मृत्यु हुनेमा तानसेन नगरपालिका-१२ लुहुङकी ७७ वर्षीया पुतली विश्वकर्मा रहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाल्पाका सूचना अधिकारी तथा प्रहरी नायब उपरीक्षक वीरेन्द्र थापाले बताए । गुल्मीबाट बटुवलतर्फ जाँदै गरेको लु१ख ८३६१ नम्बरको बसले दिउँसो साढे १२ बजे ठक्कर दिँदा बिहीवार एकजनाको मृत्यु भएको छ ।

जिपको ठक्करबाट एकजनाको मृत्यु

अर्घाखाँची २८ पुस । (गौबुस) जिल्लाको गोरुसिङ्गे सन्धिखर्क सडकखण्डको कोप्चिबासमा पैदल यात्रुलाई जिपले ठक्कर दिँदा १ जनाको घटनास्थलमै मृत्यु भएको छ । मृत्यु हुनेमा शितगंगा ४ कोप्चिबासका ७५ वर्षीय ज्ञान बहादुर नेपाली भएको प्रहरीले जनाएको छ ।

“सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको नगरवासीहरुमा अनुरोध”

शान्तिका अग्रदुत भगवान गौतम बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनीको प्रवेशद्वारको रूपमा रहेको यस पर्यटकीय नगरी सिद्धार्थनगरलाई व्यापारिक, औद्योगिक केन्द्रको रूपमा स्वच्छ सफा हराभरा राख्नु हामी सम्पूर्ण नगरवासीको कर्तव्य हो र हामी सबैले निम्न दैनिक गतिविधिमा ध्यान पुर्‍याई नगरको विकासमा सहयोग पुर्‍याउन सिद्धार्थनगर नगरपालिका हार्दिक अनुरोध गर्दछ र

(१) यातायात एवम् आवागमनमा अवरोध हुने गरी सडक तथा सडक पेटीमा मा निर्माण सामग्री नराखौं र

(२) सडकको दायाँ बायाँ नाली र पेटी माथि सामानहरु जथाभावी राखी बेच विखन गर्ने गर्दा सर्वसाधारणलाई हिडडुल गर्न असजिलो हुनुका साथै दुर्घटना हुन सक्ने हुँदा नाली र पेटी आतिक्रमण हुने गरी सामान नराखौं र

(३) आफ्नो घर तथा पसलबाट निस्कासित फोहोर नगरपालिकाले तोकेको स्थान र समयमा राख्ने गरौं र

(४) गाईगोरु, बाख्रा, सुँगुर, बुंगुर तथा अरु चौपाया जनावरहरु सडकमा छाडा छाडी दिँदा सवारी दुर्घटना भई अकालमा ज्यान जाने भएको हुँदा चौपायाहरु छाडा नछाडौं र

(५) नगरवासीले तिरैको करबाटै नगरको विकास निर्माण कार्य हुने भएको हुँदा आफूले तिर्नु पर्ने कर समयमै बुझाऔं र

(६) रुख रोप्न वातावरणको संरक्षण गरौं र

(७) नगरपालिकामा दर्ता नभएको व्यापार व्यवसाय उद्योग तथा फर्महरु तुरुन्त दर्ता गरौं र

(८) खुल्ला स्थानमा बिक्री वितरण भएका खाद्य पदार्थले जनस्वास्थ्यलाई असर पार्ने भएकोले सुरक्षित र स्वस्थ खाद्य पदार्थ मात्र बिक्री वितरण गरौं र

(९) पोलीथिनका भोलाको प्रयोगलाई पूर्ण रुपमा निरुत्सहित गरौं र

(१०) खुल्ला स्थानमा दिशा पिसाब नगरौं र चर्पीमा मात्र दिसा पिसाब गर्ने गरौं र

अनुरोधक

सिद्धार्थनगर नगरपालिका कार्यालय
e|xjxf, ?kGb}xL

सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको १२ औं अधिवेशन सम्पन्न

गौतमबुद्ध सन्देश

भैरहवा, २८ पुस ।

सिद्धार्थनगर नगरपालिका नगर सभाको १२ औं अधिवेशन सम्पन्न भएको छ । सभामा नगरका प्रमुख इशितयाक अहमद खानले नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष ०७९/०८० को अर्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत गरे । उनले चालु आर्थिक वर्षका लागि तय भएका योजनाहरु समयमै सम्पन्न गर्नतर्फ ध्यान दिने बताए । उनले सभामा नगरमा विभिन्न स्थानमा स्मार्ट लाइन जडान गर्ने कार्य देखि लिएर नगरको सौन्दर्यकरणको लागि ठेलाको व्यवस्थापन, पार्किङ व्यवस्थापन तथा अनाधिकृत रुपमन सडक तथा फुटपाथ अतिक्रमण गरी निर्माण गरिएका संरचनाहरु हटाउने कार्य सम्मको सुरुवात भएको जनाए । उनले कार्यभार सम्हालेको ७ महिना मात्र

पुगेको बताउँदै सार्वजनिक सेवा प्रवाह र विकास निर्माणका कार्यहरुले विस्तारै गति लिन थालेको तथा नगरवासीले अनुभुत गर्ने गरी विकासका प्रतिफलहरु समयक्रमसँगै प्राप्त हुने विश्वास व्यक्त गरे । त्यस्तै सभाले गरेको क्षेत्र थप गर्ने सम्बन्धित विषय सर्वसम्मतले पारित गरेको छ । सभाले आर्थिक ऐन २०७९ को दफा ६ सँग सम्बन्धित अनुसूची ६ मा अन्य व्यवसायतर्फको शिर्षकमा भन्सार कार्यालयमा गोदाम तथा मालवाहक गाडीहरुको व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यको

व्यवसाय गर्ने फर्मबाट प्रति सवारीसाधन वापत १ रुपैयाँ करको दर कायम गरेको छ । त्यस्तै सभाले बजेट रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन सम्बन्धमा छलफल गरी बजेट रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन सर्वसम्मतले पारित गरेको नगरप्रमुख इशितयाक अहमद खानले बताए । नगरप्रमुख खानले सभालाई सम्बोधन गर्दै इमान्दारीपूर्वक जनहितमा काम गर्न जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुलाई निर्देशन समेत दिए । उपमुख्य उमा अधिकारीले नगरको विकासका लागि कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरु एक भएर अघि बढेको र आगामी दिन पनि मिलेर अघि बढ्ने बताइन् । सभामा नगर प्रमुख खान, उपप्रमुख अधिकारी, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नवराज पौड्याल, वडाअध्यक्षहरु, सदस्यहरु, शाखा प्रमुखहरु लगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

कम उमेरमै गर्भपतन जोखिममा स्वास्थ्य

भैरहवा, २८ पुस । लुम्बिनी प्रदेशमा गर्भपतन सेवा लिने २० वर्षमुनिका महिला भन्दा १० प्रतिशत रहेको देखिएको छ । स्वास्थ्य मन्त्रालयले सार्वजनिक गरेको तथ्यांकका अनुसार, बितेको पाँच वर्षमा सुरक्षित गर्भपतन गराउने महिलामध्ये २० वर्षमुनि रहेकाको संख्या बढ्दै गएको देखिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा लुम्बिनी प्रदेशभित्र २० वर्षमुनिका महिलाले सुरक्षित गर्भपतन सेवा लिनेको संख्या नौ दशमलव छ प्रतिशत देखिएको छ । प्रदेश स्वास्थ्य मन्त्रालयले सार्वजनिक गरेको उक्त तथ्यांकले आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा छ दशमलव दुई प्रतिशत रहेकोमा पाँच वर्षमा यो संख्या बढेर नौ दशमलव छ प्रतिशतमा पुगेको देखाएको छ । सूचीकृत स्वास्थ्य संस्थामा पुगेर गर्भपतन गराउनेको संख्या बढेसँगै असुरक्षित रूपमा पनि गर्भपतन गराउने महिला उतिकै रहेको आँकलन गरिएको छ । विवाहपूर्व शारीरिक सम्बन्धका कारण पनि २० वर्ष नपुग्दै गर्भपतन गराउन खोज्ने बढेको हो । विवाह नगरी गर्भपतन गराउने, २० वर्ष नपुगेका महिला पनि गर्भपतन गराउन पुगेको संख्या बढ्दो छ, राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानका प्राध्यापक श्याम लम्सालले भने, गर्भपतनका कारण पाठेघरमा प्वाल पर्ने, पुनः गर्भधारण हुन नसक्ने अवस्था आउन सक्ने समस्या हुन्छ । असुरक्षित गर्भपतन गराउँदा महिलाको मृत्युसमेत हुन सक्छ । लुम्बिनी प्रदेशभित्रका १२ जिल्लामा सुरक्षित गर्भपतन गराउन १७४ स्वास्थ्य संस्था सूचीकृत छन् । सरकारी अस्पतालदेखि स्वास्थ्य चौकी र गैरसरकारी संस्थाले सञ्चालन गरेका परिवार नियोजन कार्यक्रममार्फत सुरक्षित गर्भपतन सेवा उपलब्ध छ । तर अझै पनि सामाजिक पछोटेपनका कारण सुरक्षित गर्भपतन सेवा लिने ठाउँमा नपुगी असुरक्षित गर्भपतन गराउनेको समस्या बढ्दो छ । यसरी असुरक्षित गर्भपतन गराउँदा महिलाको ज्यान जानेसम्मका जोखिम रहेकाले स्वास्थ्य मन्त्रालयले सचेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रमसमेत गर्दै आएको जनस्वास्थ्य अधिकृत अर्जुन ढकालले बताए । लिङ्ग पहिचान गरेर गर्भपतन गराउने कार्य कानुनले वर्जित गरेको छ । तर पनि छोराको नाममा गर्भपतन गराउन असुरक्षित

स्थान तथा सूचीकृत नभएका स्वास्थ्य संस्थामा पुग्ने गरेको देखिन्छ । महिलाको इच्छाविपरीत करकाप, जबरजस्ती गर्भपतन गराउने कानुनले वर्जित गरेको छ । मुलुकी अपराधसंहितामा लिङ्ग पहिचान गरेर गर्भपतन गर्न नपाइने, गरेको पाइए कैद एवं जरिवानासम्मको सजाय तोकिएको छ । बजारमा खुलेका औषधि पसलमा सूचीकृत र सिफारिस भएकाभन्दा बाहिरका औषधिसमेत बिक्री वितरण हुने गरेको छ । जसले गर्दा असुरक्षित गर्भपतन बढेको स्वास्थ्यकर्मी बताउँछन् । बजारमा छ प्रकारका औषधि बिक्री वितरणका लागि अनुमति छ । तर खुला सिमानाका कारण अन्य औषधि सहजै भित्रिने गरेकाले असुरक्षित गर्भपतनको जोखिम भन्ने बढेको भनाइ लम्सालको छ । नेपालमा बर्सेनि करिब १२ लाख महिला गर्भवती हुने, पाँच लाख ३९ हजार अनिच्छित गर्भ रहने, एक चौथाइ अनियोजित जन्म हुने, दुईतिहाइ गर्भपतन हुने र बाँकी ६१ हजार आफैँ खेर जाने गरेको स्वास्थ्य मन्त्रालयको तथ्यांकले देखाएको छ । (गोरखापत्र)

Clinic
071-570122
‘मिठो मुस्कान स्वस्थ दाँत सत्य ओमकार डेन्टलका साथ’
सत्य ओमकार डेन्टल होम प्रा.लि.
"The Perfect Dental Clinic"

Specialization

- Single Visit RCT
- Dental Implant
- Screening & Diagnosis of oral cancer
- Super class Zirconia Crown & Bridge

gffll xfdL cfsfzkh b}v !!) l d6/ blIf0f Zofd ldi7fg e08f/sfj5pdf ;/sfjhfgsf/L u/fp55fj. E-mail:jhasamirucms41132@gmail.com

आर्थिक...

दायरा विस्तार गर्न दक्षिण-दक्षिण र त्रिकोणीय सहयोगबाट लाभ प्राप्त गर्न इच्छुक रहेको बताउँदै उनले आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा निरन्तर सहयोगका लागि भारत सरकारलाई धन्यवाद दिए । नेपालमा हामी वित्तीय सेवाहरुमा पहुँच फराकिलो बनाउने काम गरिराखेका जानकारी गराउँदै पौडेलले विद्युतीय वित्तीय सेवाहरुको प्रयोगमा उत्प्रेरित गर्नका लागि कार्यक्रमहरु

लागु गरेको जानकारी दिए । नेपालको राष्ट्रिय वित्तीय समावेशीकरण रणनीति तयार हुँदै गरेको जानकारी गराउँदै उनले वित्तीय समावेशीकरण तथा डिजिटलाईजेशनमा भारतले ठूलो सफलता हासिल गरेको र भारतको सफलताको कथाबाट सिक्न र नेपालको सन्दर्भमा कार्यान्वयन गर्न इच्छुक रहेको धारणा व्यक्त गरे । समिटमा नेपाल, भारत, श्रीलंका, कोलम्बिया लगायत १५ देशका अर्थमन्त्रीहरुको सहभागिता थियो ।

B.CUBE
Institute Of Hospitality
Redg No:- 23266.078.79

B.CUBE INSTITUTE
OF HOSPITALITY
DHM | Diploma in Hotel Management

BARISTA | BARTENDER | COOKING | WAITER | WAITRESS

Bhairahawa **9857050685, 9866616792, 9847032536**

नोट: यो विज्ञापन भएको पत्रिका ल्याउनेलाई १० प्रतिशत छुटको व्यवस्था गरिएको छ । मो. ८८१३२८८८८

hub
int'l education
#ThinkBIG

STUDY ABROAD
AUSTRALIA | UK | USA | CANADA
NEW ZEALAND | IRELAND | INDIA

TEST PREPARATION
IELTS . PTE . GMAT . SAT . TOEFL

+977-9857015982 | www.hubintl.edu.np | Bhairahawa, Nepal.